

სახელი და გვარი: ქეთინო ნაცარიშვილი

სამეცნიერო თანამდებობა: უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი
დაბადების თარიღი: 13.10.1968

მისამართი: ქობულეთი, კოსტავას, 42

ელ-ფოსტა: *k.natsarishvili@bsu.edu.ge*

ტელეფონი: +995 599 285 275

კვალიფიკაცია/აკადემიური ხარისხი: აგრარულ მეცნიერებათა დოქტორი (დოქტორის დიპლომი BSU N 000050; 25.12.2017)

განათლების მიმართულება, დარგი: აგრარული მეცნიერებები; საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები; ბიოლოგია

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: მცენარეთა პათოლოგიები, მცენარეთა სოკოვანი დაავადებები, მცენარეთა დაცვა

სამუშაო გამოცდილება:

1. 01.03.2018 - ბსუ-ს ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. გამძლეობის გენეტიკის განყოფილება. უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი;
2. 03.01.2017-31.12.2017 - ბსუ-ს ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. გამძლეობის გენეტიკის განყოფილება. სპეციალისტი;
3. 2015-2017, 3 იანვარი - ბსუ-ს ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. გამძლეობის გენეტიკის განყოფილება. უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი;
4. 2013-2015 წწ - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი. გამძლეობის გენეტიკის ლაბორატორიის მეცნიერი თანამშრომელი; ტექნოლოგიური ფაკულტეტის დოქტორანტი.
5. 2011-2012 წწ - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ცენტრი. გამძლეობის გენეტიკის ლაბორატორიის მეცნიერი თანამშრომელი;
6. 1999-2011წწ - ფიტოპათოლოგიის ინსტიტუტი; გამძლეობის გენეტიკის ლაბორატორიის მეცნიერ-თანამშრომელი;
7. 1997-1999წწ - მცენარეთა იმუნიტეტის ინსტიტუტი (შემდგომში - ფიტოპათოლოგიის ინსტიტუტი), იმუნიტეტის გენეტიკის ლაბორატორიის უმცროსი მეცნიერი თანამშრომელი.

გამოქვეყნებული სამეცნიერო სტატიები (ბოლო 10 წლის განმავლობაში):

1. Tsotne Samadashvili, Gulnari Chkhutiashvili, Mirian Chokheli, **Zoia Sikharulidze**, Ketevan Natsarishvili. 2020. Increasing of wheat grain yield by use of a liquid fertilizer. Advance in Biological Research. 1(1),6 : 45-49. DOI:10.26855/abr.2020008
2. K. Natsarishvili, Z. Sikhjarulidze, G.Chkhutiashvili, K. Sikharulidze, Ts. Tsetskhladze. 2020. IDENTIFICATION OF HIGH YIELDING WHEAT GENOTYPES UNDER DIFFERENT ENVIROMENTAL CONDITIONS OF GEORGIA. XI International Scientific Agricultural Symposium "Agrosym 2020", Bosnia and Herzegovina, Book of Proceedings."AGROSYM 2020". ISBN 978-99976-787-4-4. Pp.227;
3. K. Natsarishvili, Z. Sikhjarulidze, L Gorgiladze, K.Sikharulidze, R.Dumbadze2020. IMMUNOLOGICAL ASSESSMENT OF PROMISING WHEAT GENOTYPES TO MAJOR DISEASES SPREAD IN GEORGIA. 2020. XI International Scientific Agricultural Symposium "Agrosym 2020", Bosnia and Herzegovina, Book of Proceedings."AGROSYM 2020". ISBN 978-99976-787-4-4. pp.296.
4. Pablo D.Olivera, Z. Sikharulidze, R.Dumbadze, Les J.Szabo, M. Niwcomb, K. Natsarishvili, D. G.Laster and Yue Jin. 2019. Presence of a sexual population of Puccinia graminis f.sp. tritici in Georgia provides a hotspot fro genotypic and phenotypic diversity". Phytopathology, e-ISSN:1943-7684, vol.109, No.12, p.2152-2160. <https://doi.org/10.1094/PHYTO-06-19-0186-R>
5. Z.V. Sikharulidze, K. Sikharulidze, K.Natsarishvili, T.Tsetskhladze and L. Mgeladze. 2017. Virulence of the wheat leaf rust population in Georgia. VII International Agriculture Symposium, Iahorina, 5-8 October, 2017, Bosnia and Herzegovina. http://www.agrosym.rs.ba/agrosym/agrosym_2017/BOOK_OF_PROCEEDINGS_2017_FINAL.pdf
6. K.Natsarishvili., Z.Sikharulidze., Ts.Tsetskhladze.2016. Monitoring of variability in wheat rust pathogens by international trap nurseries. Biological Forum –An International Journal 8(2):01-03; http://www.researchtrend.net/bfij/current_issue_bfij.php?taxonomy-id=9;
7. K.Natsarishvili., Z.Sikharulidze., G.Chkhutiashvili., K.Sikharulidze. 2016. Assessment of Resistance of local and introduced varieties and breeding lines to Georgian population of wheat stripe rust. Biological Forum - An International Journal, ISSN No. (Print)0975-1130, 8(2):88-92; ISSN No. (Online): 2249-3239,8(2): 60-64
8. K.Natsarishvili, Z.Sikharulidze, K.Sikharulidze. 2016. Virulence of wheat yellow rust and assessment of wheat resistance to yellow rust in Georgia (Вирулентность желтой ржавчины пшеницы и оценка устойчивости пшеницы к желтой ржавчине в Грузии). International scientific and practical conference "Protection of cereals from diseases, pests, weeds: achievements and problems". Dec. 5-9 , 2016. Procc. P. 106-110. Bolshie Vyazemi, Russia

9. Z.Sikharulidze, L.Mgeladze, R.Dumbadze, K.Natsarishvili, G.Chkutiashvili. 2015. Reaction of wheat germplasm to stem rust in Georgia. *Ekin Journal of Crop Breeding and Genetics*, 1-1:63-68
10. Z.Sikharulidze, K.Natsarishvili, R.Dumbadze, L.Mgeladze and T.Tsetskhladze. 2015. Monitoring of Cereal Rusts in Georgia 2009-2013. *Biological Forum* 7(1):721-725 (2015); <http://researchtrend.net/bf12/118%20DR%20Z.%20SIKHARULIDZE.pdf>
11. K.Natsarishvili, Z.Sikharulidze. 2015. Development of wheat yellow rust in Georgia. CONTEMPORARY SYSTEMS AND METHODS OF PHYTOSANITARY EXPERTISE AND MANAGEMENT OF PLANT PROTECTION " *Procc. P.156-162. Bolshie Vyazemi, Russia*
12. L.Gorgiladze, G. Meparishvili, Z.Sikharulidze, K.Natsarishvili, S. Meparishvili.2014. First report of *Synchytrium endobioticum* causing potato wart in Georgia. *New Disease Reports*. (2014) 30, 4.[<http://dx.doi.org/10.5197/j.2044-0588.2014.030.004>]
13. R. Dumbadze, Z. Sikharulidze, N. Chkhutiashvili, L. Mgeladze, K. Natsarishvili. 2014. Evaluation of Wheat Germplasm for Resistance to Stem Rust. *Annals of Agrarian Science*, Vol. 12, No.2, p.8-13
14. L.Gorgiladze, G.Meparishvili, Z.Sikharulidze, K.Natsarishvili, R.Davitadze. 2011. First report of box blight caused by *Cylindrocladium buxicola* in Georgia. *New Disease Reports* (2011) 23, 24. [<http://dx.doi.org/10.5197/j.2044-0588.2011.023.024>]

მეთოდური მითითებები:

[ს. ლოლობერიძე, ზ. სიხარულიძე, ც.ცეცხლაძე ქ. ნაცარიშვილი, ქ. სიხარულიძე, დ.კატცატონისი. კარტოფილის კიბოს იდენტიფიკაცია. ISBN 978-9941-8-2700-6, ბათუმი, 2021, 24 გვ.](#)

სამეცნიერო ფორუმებში მონაწილეობა და კონფერენციის მასალებში გამოქვეყნებული თეზისები (ბოლო 10 წლის განმავლობაში)

1. XI International Scientific Agricultural Symposium - "Agrosym 2020" (virtual) , 8-9 October 2020, Bosnia and Herzegovina. <http://agrosym.ues.rs.ba/documents/posteri/P201.pdf> (K. NATSARISHVILI, Z. SIKHARULIDZE, L.GORGILADZE, K. SIKHARULIDZE, R. DUMBADZE. IMMUNOLOGICAL ASSESSMENT OF PROMISING WHEAT GENOTYPES TO MAJOR DISEASES SPREAD IN GEORGIA).
2. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "ხორბალი ევროპის ქვეყნებში და საქართველო, როგორც ხორბლის წარმოშობის ერთ-ერთი კერა". 2-4 ოქტომბერი, 2019, (ქეთინო ნაცარიშვილი, ზოია სიხარულიძე, ქეთინო სიხარულიძე. ქართული ხორბლების გამძლეობის შეფასება ყვითელი ჟანგას მიმართ. თბილისი, შრომათა კრებული, გვ.245-250.)

3. 2018, 14-17 აპრილი, - BGRI 2018 ტექნიკური ვორკშოპი; მარაკეში, მაროკო
4. VII International Scientific Agricultural Symposium -“Agrosym 2017”, 14-17 April, 2017, Bosnia and Herzegovina.
5. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია „მარცვლოვან კულტურათა დაცვა დაავადებებისაგან, მავნებლებისა და სარეველებისაგან: მიღწევები და პრობლემები“. ბოლშე ვიაზემი, რუსეთი. <http://vniif.ru/activities/2016/page/1202>
6. BGRI workshop and 9th International Wheat conference, Sydney, Australia, 17-25 September, 2015. Z.Sikharulidze, L.Mgeladze and K.Natsarishvili. Screening of introduced wheat germplasm for resistance to stem rust in Georgia. Poster. <http://www.globalrust.org/poster-abstract-search-results>
7. 14th International Cereal Rusts and Powdery Mildews Conference. Copenhagen, Danish, 5-8 July 2015. Natsarishvili K., Sikharulidze Z., Mgeladze L., Tsetskladze Ts. Monitoring of variability in wheat rust pathogens by International Trap Nurseries. Poster. <http://emcrf.au.dk/icrPMC2015/welcome-to-the-conference/>
8. 2nd International wheat stripe rust Symposium. 28 April-1 May, 2014, Izmir, Turkey. Abstract book P.75. სასტენდო მოხსენება Sikharulidze Z, Natsarishvili K, L.Mgeladze Ts.Tsetskladze. Stripe rust surveillance in Georgia.
9. BGRI 2014 Technical Workshop, 22 – 25 March, 2014, Obregon, Mexico, Natsarishvili K. Z.Sikharulidze, Mgeladze L. Tsetskladze Ts. Cereal rust monitoring in Georgia. Abstract book, p.14
10. International Plant Breeding Congress. November 10-14, 2013, Antalya, Turkey, p. 616. Sikharulidze Z, Bedoshvili D, Mgeladze L, Chkhutiashvili N, Natsarishvili K, Dumbadze R. Evaluation of Wheat Germplasm r Resistance to Stem Rust. Abstract book სასტენდო მოხსენება
11. - "ბოტანიკური ბაღების მნიშვნელობა მცენარეთა მრავალფეროვნების შენარჩუნებაში" - ბათუმის ბოტანიკური ბაღის დაარსებიდან 100 წლისთვისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია. 2013, 8-10 მაისი, ბათუმი, საქართველო. (სიხარულიძე ზ. ვ., ნაცარიშვილი ქ. თ., მეფარიშვილი გ., მგელაძე ლ.ა., დუმბაძე რ.რ., გორგილაძე ლ.ა., ჩხუტიაშვილი გ. ხორბლის მრავალფეროვნების დახასიათება მთავარი დაავადებების მიმართ გამძლე გენოტიპების გამოვლენის მიზნით. შრომების კრებული, ტომი II, გვ. 225-226)
12. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია „ინოვაციური ტექნოლოგიები აგრარული სექტორის მდგრადი და უსაფრთხო განვითარებისათვის.“ თბილისი, საქართველო, 3-4 ოქტომბერი, 2013. (სიხარულიძე ზ. დუმბაძე რ. ნაცარიშვილი ქ. მგელაძე ლ. ჩხუტიაშვილი ნ. ხორბლის ღეროს ჟანგასადმი გამძლე გენოტიპების გამოვლენა. შრომების კრებული, გვ. 198-200. ზეპირი მოხსენება).
13. BGRI Technical Workshop, 8 - 21, August, 2013, India, New Dehli (Z.Sikharulidze, Natsarishvili K. Mgeladze L. Dumbadze R. Wheat stem rust research in Georgia. Abstract book, p.94)
14. Central Asia and Caucasus Regional Expert Consultation on cereals diseases, pests, weeds monitoring and cereals disease resistance breeding. ალმაათა, ყაზახეთი, 2013, 27-28 თებერვალი.
15. 4th Annual Conference of the Biosafety and Biosecurity: Moving towards International Standarts. September 18-20, 2012, Almaty, Kazakhstan. (Sikharulidze Z., Meparishvili G.V. Natsarishvili

K.T., Memarne G.R. Assessments of biosecurity and biosafety in the Institute of Phytopathology of Georgia. Abstract book, p.41).

16. საერთაშორისო კონფერენცია: მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვა, პრობლემები და თანამედროვე მიღწევები. თბილისი, 24-25 სექტემბერი, 2012 (ზ.სიხარულიძე, ქ. ნაცარიშვილი, ლ.მგელაძე. ხორბლის ჟანგების პოპულაციურ-გენეტიკური კვლევა საქართველოში. შრომების კრებული, გვ.57. ზეპირი მოხსენება).
17. საერთაშორისო კონფერენცია: მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვა, პრობლემები და თანამედროვე მიღწევები. თბილისი, 24-25 სექტემბერი, 2012 (ქ. ნაცარიშვილი, ზ.სიხარულიძე, ლ.მგელაძე. ხორბლის ჟანგა სოკოების პათოგენური ცვალებადობის მონიტორინგი საერთაშორისო სანერგეების გამოყენებით და გამძლეობის ეფექტური გენების გამოვლენა. შრომების კრებული, გვ.61).
18. საქართველო-გერმანიის მე-5 საზაფხულო სკოლა და ვორკშოპი ფუნდამენტურ მეცნიერებაში. 13 – 17 აგვისტო, 2012, ბათუმი. ზეპირი მოხსენება ინგლისურ ენაზე.
19. International Conference “Diversity, characterization and utilization of plant genetic resources utilizing modern tools and methods” Azerbaijan, Baku, October 4-5, 2011 (Z. Sikharulidze, K.Natsarishvili, L.Mgeladze, G. Chkutiashvili, G. Mepharishvili., Monitoring of pathogenic variability in wheat rust pathogens by international trap nurseries. Abstract book, p.145-146. სასტენდო მოხსენება).

საგრანტო პროექტები (ბოლო 10 წლის განმავლობაში)

1. 2019-2022. შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფუნდამენტური კვლევების პროექტი №FR-18-978 „საერთაშორისო სანერგეებიდან გამორჩეული მაღალმოსავლიანი, დაავადებებისადმი გამძლე საშემოდგომო ხორბლის გენოტიპების იდენტიფიცირება საქართველოს სხვადასხვა გარემო პირობებში გამოცდის გზით“ (პროექტის კოორდინატორი).
2. 2016-2020. საერთაშორისო პროექტის "ხორბლის გენეტიკური სარგებელი" (DGGW- The Delivering Genetic Gain in Wheat) ქვეგრანტი #200073 „ჟანგების კვლევა და გლობალური მონიტორინგი“ კორნელის უნივერსიტეტი, აშშ (<https://ip.cals.cornell.edu/projects/durable-rust-resistance-wheat-drrw>)
3. 2015-2016. შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამების გრანტი DO/104/10-101/14 –“ხორბლის ყვითელი ჟანგას ადგილობრივი პოპულაციისადმი გამძლეობის ახალი დონორებისა და კონტროლის სხვა ეფექტური საშუალებების გამოვლენა”, -ხელმძღვანელი.
4. 2013-2015. ეროვნული სამეცნიერო ფონდის საგრანტო პროექტი #31/73 „მცენარეთა პათოგენური მიკროორგანიზმების კულტურათა ეროვნული კოლექციის შექმნა“, ძირითადი შემსრულებელი.
5. 2009 -2012. საერთაშორისო სამეცნიერო ტექნიკური ცენტრის (ISTC) საპარტნიორო პროექტი #G-1775p საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობა: სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოების გაუმჯობესება, მათი დაავადებებისადმი

გამძლეობის დონის შესწავლის გზით, საქართველოში და სამხრეთ კავკასიის სხვა ქვეყნებში“, ძირითადი შემსრულებელი.

სტაჟირება, ტრენინგები (ბოლო 10 წლის განმავლობაში):

1. 2017, 4-6 თებერვალი - 2nd Class Loss Adjustment training. Business&Finance Consulting. ბათუმი, საქართველო
2. 2016, ტრენინგი ყვითელი ჟანგას პოპულაციურ გენეტიკაში (Training of population genetics of yellow rust). ჩინეთის ჩრდილო-დასავლეთის აგრარული უნივერსიტეტი
3. 2014, ხორბლის ჟანგების ტრენინგი, აქცენტირებული ჩანასახოვანი ბანკის შეფასებაზე, რასების იდენტიფიცირებაზე, გენების პოსტულირებასა და მოლეკულურ დახასიათებაზე. აშშ, მინესოტას უნივერსიტეტი.
4. 2012. „ სტანდარტული ოპერაციული პროცედურების განვითარება და შეფასება“. ცენტრალური აზიისა და კავკასიის ბიოუსაფრთხოების ასოციაცია. აღმათა, ყაზახეთი.
5. 2012. გლობალური ბიორისკების მენეჯმენტი ტრენინგებისათვის. ცენტრალური აზიისა და კავკასიის ბიოუსაფრთხოების ასოციაცია. აღმათა, ყაზახეთი.
6. 2008. მარცვლოვანთა ჟანგების მონიტორინგი ცენტრალურ აზიასა და კავკასიის ქვეყნებში (GPS-ის გამოყენება); ICARDA. ტაშკენტი, უზბეკეთი.

პატენტები, ლიცენზიები, სერტიფიკატები :

2017, 6 დეკემბერი: პატენტის დასახელება: მცენარის ახალი ჯიშის რეგისტრაცია. ხორბალი „ლომთაგორა 143“. პატენტის გამცემი ორგანიზაცია: საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი საქპატენტი. პატენტის სარეგ. მოწმობა #200

უცხო ენების ცოდნა: რუსული, ინგლისური

კომპიუტერული უნარები: ვფლობ სხვადასხვა კომპიუტერულ პროგრამებს: Ms. Word, Ms Excel Ms Power Point, Internet Explorer